

INTERVENCIÓ ARTÍSTICA DE

JORGE RODRÍGUEZ GERADA

A LA FAÇANA DEL CENTRE CÍVIC DE SANT MARTÍ

OCTUBRE-NOVEMBRE 2015

OPENWALLS CONFERENCE

INTERVENCIÓ EMMARCADA AL PROJECTE OPENWALLS CONFERENCE 2015

Openwalls Conference 2015 (#openwalls2015) és la tercera edició d'una trobada internacional de gestors, programadors, artistes i públic, que aborda la gestió d'intervencions urbanes autònomes a l'espai públic a partir de dos eixos principals: un seminari internacional al CCCB i intervencions murals a l'espai públic de diversos districtes de Barcelona, a més d'altres activitats formatives i de suport a la gestió, educatives i lúdiques relacionades amb la creativitat urbana.

Aquesta tercera edició pretén consolidar la viabilitat del muralisme de gran format a Barcelona, produint un total de 7 intervencions murals a la ciutat i la seva àrea metropolitana. Les característiques dels murals d'enguany són una aposta pels artistes locals o que han desenvolupat bona part de la seva trajectòria a Barcelona, a més de per al muralisme figuratiu, aquell que explica coses.

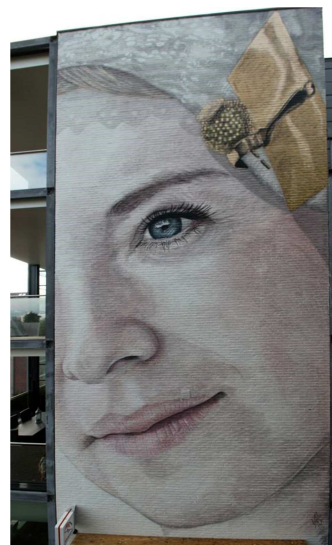
L'ARTISTA (jorgerodriguezgerada.com)

Jorge Rodriguez Gerada és un dels fundadors del Culture Jamming Movement a Nova York.

Juntament amb altres artistes, recorria els carrers de la ciutat modificant les tanques publicitàries. Alteraven la semiòtica dels logos de les marques per crear comentaris satírics amb la societat i desafiaven la percepció cultural de les icones. Aquestes obres, nascudes d'una motivació social, qüestionen temes que l'artista ha viscut: la quantitat desproporcionada de publicitat introduïda en les zones minoritàries i la pèrdua de consciència ètica en les decisions estatals.

L'any 2002 l'artista es va traslladar a Barcelona, on va començar la seva sèrie "Identity Series". L'obra va sorgir de la fascinació per la bellesa de les superfícies velles, de manera que l'artista combina fotos reals de zones anònimes per tal de qüestionar els controls imposats a l'espai públic, i l'ús i l'abús de cares icòniques per vendre'ns productes i idees. L'artista aplica la mateixa estratègia que la publicitat, com la posició i la mida, però amb la intenció de crear una contradicció poètica que s'esvaeixi amb la bellesa. "Identity Series" es va iniciar amb un diàleg sobre l'art amb una comunitat local i més tard, aquests retrats transformaven la zona; residents anònims es van convertir en icones socials, donant així rellevància a la contribució individual a la comunitat i arribant fins al llegat que cada vida pot oferir.

L'ENTITAT ORGANITZADORA: DIFUSOR (difusor.org)

Difusor és una entitat sense ànim de lucre que treballa en l'àmbit de l'art urbà. Realitza una conferència a l'any a Barcelona, una cita ineludible pels artistes internacionals i projectes d'arreu relacionats amb l'art urbà que s'anomena OpenWalls Conference i es realitza a diferents espais de la ciutat de Barcelona. També realitzen projectes educatius al voltant d'aquesta temàtica amb infants i joves.

L'ESPAI

El Centre Cívic Sant Martí és un equipament municipal de difusió i de promoció cultural dedicat principalment als veïns i veïnes del barri i del Districte de Sant Martí de Provençals.

La paret que s'intervindrà serà la paret mitgera lateral, que dona a la Rambla de Guipúscoa.

LES FOTOGRAFIES

Per tal de realitzar el mural, l'artista necessita diverses fotografies representatives dels habitants de l'entorn on s'ubicarà, en aquest cas, el barri de Sant Martí de Provençals, i concretament usuàries del Centre Cívic.

Amb aquestes fotografies l'artista crearà un únic retrat, barreja dels diversos elements de les cares de les persones participants.

El mural no representarà ningú en concret, sinó una suma, barreja dels rostres de les diferents dones participants. La participació és completament voluntària.

EL PROJECTE

Es podrà veure el procés de realització del mural entre els dies 5 i 9 de novembre de 2015 a l'exterior de la mateixa paret, i es penjaran les fotografies resultants a la web del festival: conference2015.openwalls.info

LA INTERVENCIÓ

AGENTS DEL TERRITORI IMPLICATS:

IMPUQV, Districte de Sant Martí, Centre Cívic de Sant Martí, Veïnes del barri de La Verneda, Bingo Verneda, AMB, GEIIC

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

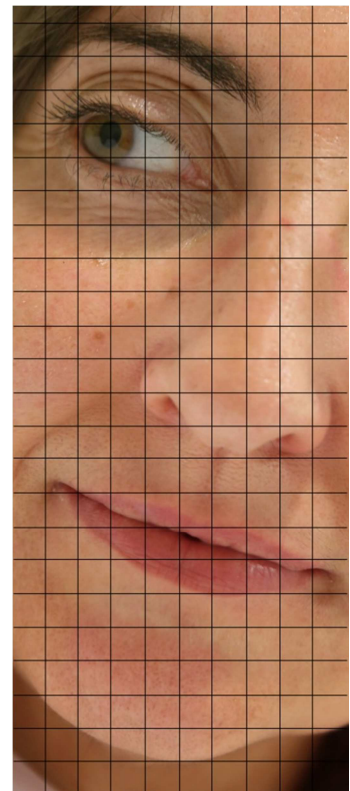
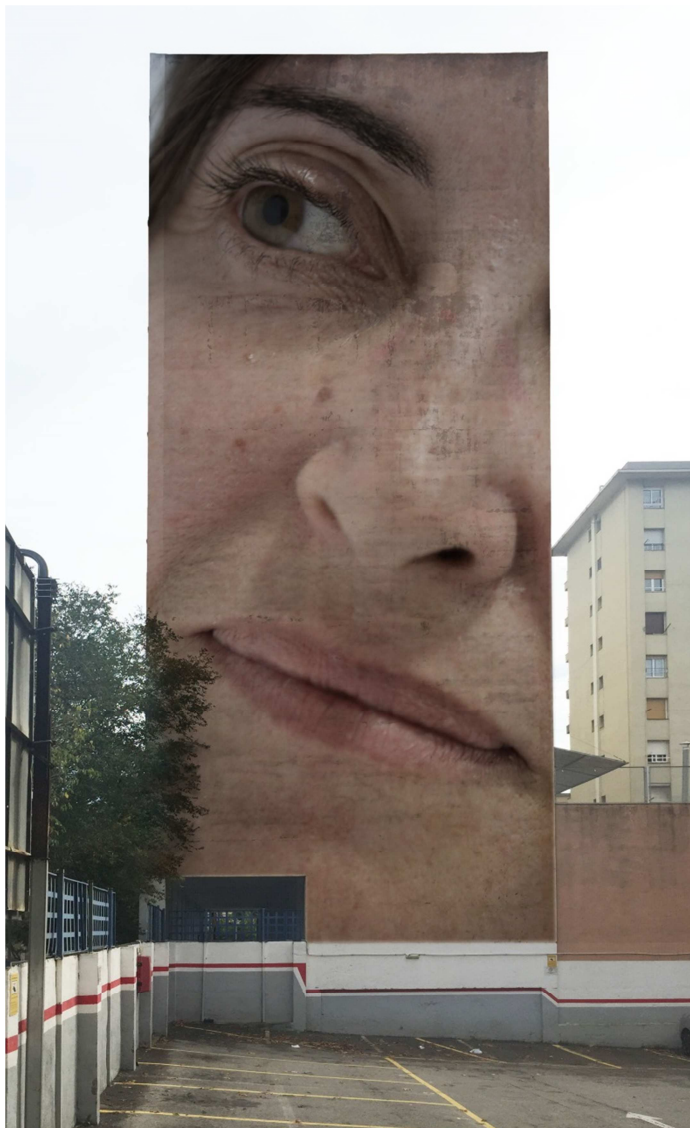
Intervenció de la sèrie Identitats. Mural format per fragments de cares de 10 dones anònimes del barri de la Verneda. Es consensuen les línies generals del projecte amb el Districte, la Direcció i dinamitzadors del Centre Cívic, i s'explica el projecte als responsables del Bingo Verneda. Es decideix que la figura representada sigui una dona de mitjana edat perquè representa millor el perfil d'usuàries de l'equipament.

Es realitza una cerca de voluntàries que per tal que hi participin. S'aconsegueix incorporar al projecte 12 dones d'entre 29 i 54 anys, amb les que es realitza una sessió de retrat fotogràfic al Centre Cívic. L'objectiu és obtenir fotografies amb la mateixa tonalitat de llum i disposició del rostre, a partir de les quals es crearà un únic document, resultat de la integració de les diverses cares.

Es prepara la superfície amb una capa de làtex blanc, sobre la que es realitza la intervenció amb silicat i pigments, a més de carbonet per als detalls. Una vegada realitzada s'aplica un fixador.

En aquesta intervenció s'ha buscat valorar la quotidianitat femenina amb un retrat heroic, buscant maximitzar la durabilitat de la peça. Paral·lelament, la plataforma *crane.tv* ha realitzat un vídeo documentant el procés de creació (crane.tv/check-out-how-one-artist-has-changed-the-face-of-barcelona).

ESBÓS DE LA INTERVENCIÓ:

FOTOGRAFIA DEL PROCÈS:

jorge_rodriguez_gerada

4día(s)

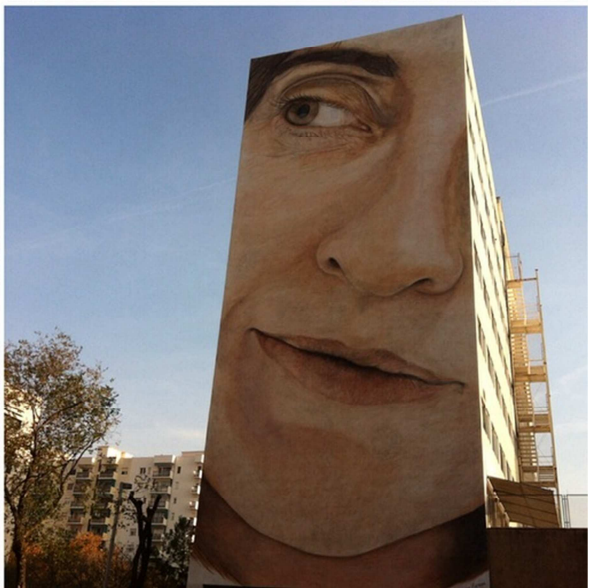
jorge_rodriguez_gerada

1día(s)

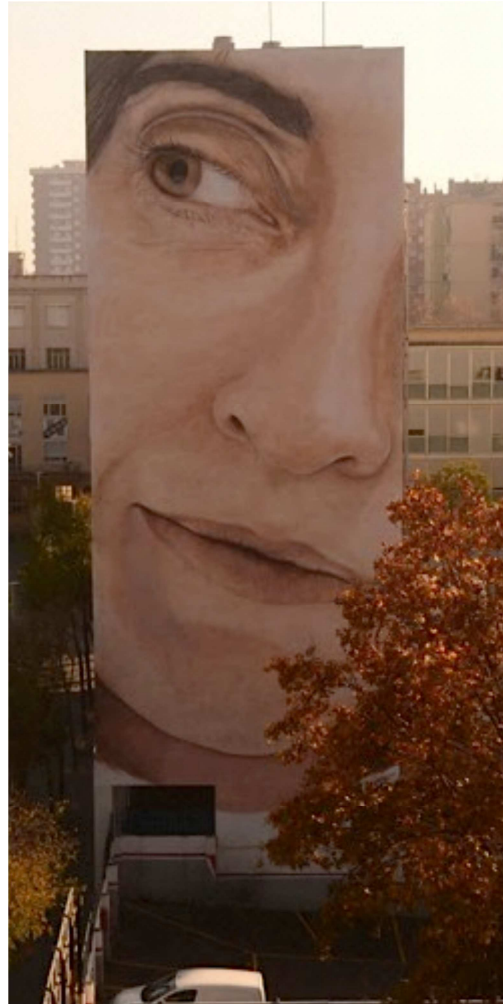

jorge_rodriguez_gerada

7h

FOTOGRAFIA DEL MURAL FINALITZAT:

ARXIU DIGITAL:

- crane.tv/check-out-how-one-artist-has-changed-the-face-of-barcelona
- BTV- (video penjat al Canal de Vimeo del CC St.Martí) vimeo.com/151760361
- Reportatge resum murals OpenWalls Conference 2016.
<https://vimeo.com/157695209>
- Galeria fotogràfica del procés:
[flickr.com/photos/110132945@N04/sets/72157661837346026](https://www.flickr.com/photos/110132945@N04/sets/72157661837346026)

PREMSA. El Periódico:

28/1/2016

La mujer gigante de Sant Martí

La mujer gigante de Sant Martí

La pared lateral del centro cívico de Sant Martí sirve de lienzo para el último rostro gigante del artista urbano Jorge Rodríguez-Gerada

5

0

COMENTARIOS 0

Montse Noto, Luisa Hernández, Chus Ruiz y Noemí Poncela, las vecinas de Sant Martí que sirvieron de modelo a Rodríguez-Gerada; detrás, el artista, y más atrás, el mural.

MAURICIO BERNAL

MIÉRCOLES, 27 DE ENERO DEL 2016 - 23:05 CET

El último **Rodríguez-Gerada** es el rostro gigante de una mujer –o el rostro de una mujer gigante– plasmado en una pared lateral del centro cívico de Sant Martí: 280 metros cuadrados de arte urbano con el poder intrínseco de no pasar desapercibidos. Por el tamaño, pero no solo: como casi todas las obras de la serie *Identidad*, que puso en marcha nada más instalarse en Barcelona –tres lustros ha, más o menos–, *Panorama* no solo es gigante, sobre todo es contenido. “En vez de la imagen enorme de una estrella de cine o de un político con una sonrisa, yo dibujo a alguien del barrio, de la comunidad. Dibujo a uno de nosotros”. Lo ha hecho en otros barrios, como el Born, y en otras ciudades, como **Buenos Aires, Monterrey y París**, y aunque ser una de las caras que dibuja Rodríguez-Gerada tiene ingredientes de privilegio, la elección de los personajes obedece menos a la sesuda búsqueda de alguien representativo –como se pensaría un recién llegado al mundo Rodríguez-Gerada– y más a criterios contingentes y magníficos como el olfato o el azar. Podría ser usted. Podría ser su hijo. Podría ser su vecina.

“Es una lotería artística. Me pongo a ver pasar a la gente por la calle y escojo a una persona que me guste. Le pregunto si se siente identificada con el lugar, si tiene sentido de pertenencia...” Rodríguez-Gerada procura no repetir edad ni sexo, y esos son los únicos criterios que escapan al deleite de simplemente salir a la calle en busca del siguiente rostro. Expuestos así sus métodos, ¿quién es la mujer que mira de reojo desde la pared del centro cívico? ¿Dónde vive y a qué se dedica? Podría ser la panadera del barrio, la carnicera, podría ser una maestra. Lo sería, de hecho, si *Panorama* no fuera una anomalía dentro de la serie. Pero *Panorama*, por una vez, no es solo una persona. *Panorama* no es una mujer.

PUBLICIDAD

"En vez de la imagen enorme de una estrella de cine o de un político con una gran sonrisa, yo dibujo a alguien del barrio, de la comunidad; dibujo a uno de nosotros", explica el artista

Jorge Rodríguez-Gerada nació en Cuba hace 49 años pero se crió en EEUU, adonde emigró con su familia en los años 70. En el mundo del arte callejero viene a ser una especie de viejo zorro, un veterano, con relatos a cuestras como las dos o tres ocasiones en que lo detuvo en su día **la policía de Nueva York**, en la época en que iba por la calle alterando vallas para denunciar el manipulador poder de la publicidad. “Con sorpresas incluidas como encontrarme algún jefe de policía que entendía el fondo de lo que estaba haciendo y me dejaba ir; pero eran la excepción”. En Barcelona adquirió notoriedad con **el inmenso Obama que dibujó en los terrenos del Fòrum** en noviembre del 2008, en vísperas de las elecciones que auparon al primer presidente negro de EEUU, aunque en el ambiente de los artistas urbanos locales ya era un personaje reconocido.

BARRIDAS POR EL VIENTO

Las obras de la serie *Identidades* no son gigantes porque sí. “Lo grande solo funciona si tiene un poder intrínseco detrás”, explica Rodríguez-Gerada. Además del tamaño, tienen entre otros el denominador común de ser dibujadas en carboncillo, lo cual las dota de un componente efímero, dramático en cierto modo, que forma parte del discurso del artista. “Me gusta la poesía que hay en el hecho de que sean barridas paulatinamente por el viento y por la lluvia”. Pero *Panorama* es distinta. *Panorama* –que terminó en diciembre y que algún vecino no muy enterado aún descubre por estos días con asombro– está hecha con pintura y va a durar mucho más que sus compañeras de serie, y sí, no es una, son varias mujeres: dos trabajan en el centro cívico (**Noemí Poncela, boca, y Chus Ruiz, barbilla**), la tercera es usuaria (**Montse Noto, ojo**) y la cuarta es empleada del bingo (**Luisa Hernández, nariz**). En resumen, un rompecabezas de vecinas. “No es solo un retrato. Es un trabajo que me gustaría que la gente se detuviera a mirar y a pensar en el esfuerzo que hay detrás. En lo que significa, también. Por desgracia, en lo que toca al arte urbano la gente está acostumbrada a lo instantáneo, lo rápido, el **Banksy**. Yo quiero causar impacto, pero también quiero que la obra aguante una mirada sosegada. Por eso esta vez usé pintura”.

El personaje es la obra; protagonistas son ellas. Por eso en la foto el artista está detrás, en segundo plano, medio oculto bajo su capucha.

"Expectation": el rostro de Barack Obama en los terrenos del Fòrum, en el 2008.

ALTRES PROJECTES REALITZATS PEL CC SANT MARTÍ AMB LA COL·LABORACIÓ DE DIFUSOR:

Projecte: Art Surt de les Aules. Edició 2015 i 2016

Aquest projecte sorgeix al 2008, com una iniciativa de col·laboració entre el Centre Cívic Sant Martí i els professors i alumnes de batxillerat artístic de l'INS Infanta Isabel d'Aragó.

Aquest any 2016 hem treballat amb alumnes de 2on de Batxillerat Artístic del IES Infanta Isabel. Realitzant a partir de plantilles un mural a una paret del pati de l'Escola La Palmera amb la tallerista i artista urbana **Btoy**. Sota la temàtica: Igualtat de gènere. Col·labora Difusor.

Portar l'art a l'aula i treure els coneixements de l'aula al carrer

Gràcies a un boom els darrers anys, l'art urbà ha conquistat un lloc dins del panorama de l'art contemporani, passant d'ésser una gran exposició a l'aire lliure per passar a compartir espai als museus i galeries, al costat d'artistes de totes les èpoques. Aprofitant aquesta nova percepció de l'art urbà (en tota la seva amplitud heterogènia de tècniques, disciplines, formats i artistes), apropem la seva filosofia i discurs a la institució escolar.

Desconstruint la visió d'un art purament acadèmic i circumscrit als seus tradicionals espais d'exhibició, presentem i treballem diferents tècniques (graffiti, wheatpaste, sticker, stencil, murals, mosaic tiling, video mapping, instal·lacions, yarn bombing, performance, art comunitari, cartografies crítiques, etc.) amb els alumnes i professors, de manera que s'aconsegueixi generar motivació en els alumnes cap a l'aprenentatge de nous llenguatges visuals d'expressió, a la vegada que es treballen altres valors i competències com ara el consens, el respecte, la llibertat, el treball en grup, la creativitat, la ciutadania, el medi ambient, entre d'altres.

Objectius

L'objectiu d'aquest projecte és apropar l'art urbà i els seus llenguatges visuals i plàstics als joves, donant-los l'oportunitat d'experimentar amb materials que normalment no es fan servir a l'aula, bé com estimular-les per a què expressin visualment un missatge o concepte.

Metodologia

Amb un format de taller intensiu, durant els horaris de classe, es treballa un ampli ventall de possibilitats dins de les intervencions artístiques a l'espai urbà, ensenyant-los tècniques, estils i tendències que no fan part del seu programa acadèmic però sí del seu entorn quotidià.

Durant un mes, els alumnes treballen en grup amb l'objectiu de produir una obra col·lectiva. Durant tot el procés es treballa conjuntament amb els professors d'educació visual, dibuix artístic, tècniques de volum i tecnologies. Des del centre cívic els acompanyem i assessorem en tot el procés de creació. Una vegada tenen les obres acabades, s'organitza una exposició de totes les creacions al centre cívic durant dues setmanes. Aquest acte sempre va acompanyat d'una inauguració, en la qual participen alumnes i professors i es complementa amb alguna altra activitat proposada per ells i que s'emmarqui dins del context de les tendències urbanes (una jam de balls urbans, un concert de hip hop, muralisme en viu, etc., sent que els grups que es presenten solen ésser formats per joves de la mateixa classe, institut o barri).

Evolució i actualitat

Des del 2008 s'han realitzat 6 edicions del projecte, en el qual van participar 12 classes i més de 250 alumnes.

Fins al 2012, es treballava anualment amb l'INS Infanta Isabel i les classes de 1r i 2n de batxillerat artístic, dins d'un projecte a escala de tot el districte de Sant Martí, anomenat Circuit Cultura de Carrer, en què participaven tots els centres cívics del districte amb diferents activitats relacionades amb cultura urbana, formant una programació d'activitats durant tot l'any.

Durant el 2013, s'ha decidit no seguir amb el projecte a escala de districte, però des del centre cívic s'ha valorat positivament el treball amb els instituts i hem decidit continuar. Fins i tot es va ampliar i vam començar a col·laborar també amb l'INS Joan d'Àustria, els alumnes de 4rt d'ESO i la professora d'educació visual i dibuix artístic.

Fins ara el centre cívic comptava amb un petit pressupost per dedicar a aquesta activitat, que només cobria les despeses de material, en torn a uns 100€. A més de comptar amb la dedicació d'hores per part de les dues figures de dinamització del centre, que en un total li podien arribar a dedicar 40 hores aproximadament (25 hores en les classes i altres 15 de conceptualització, disseny, planificació i execució d'activitats i continguts). La iniciativa també és possible gràcies a disposar d'unes infraestructures al centre cívic que permeten treballar amb els alumnes, guardar els materials i les obres, exposar les creacions finals i realitzar els actes d'inauguració.

El 2014, el districte de Sant Martí ha decidit engegar un projecte pilot a la ciutat, de foment de l'art urbà pels carrers del districte, fent partícips a entitats i col·lectius que ho venen reivindicant de fa temps. Com tal, L'Art Surt de les Aules, va aconseguir una ajuda econòmica per portar-lo a terme, amb unes condicions més idònies. Això vol dir que enguany, comptarem amb la col·laboració d'un col·lectiu expert en intervencions artístiques a l'espai públic de Barcelona (Difusor), que ens acompanyaran en tot el procés, però principalment assessorant els joves en el desenvolupament de les seves idees i obres. Una novetat serà també que més de realitzar obres tangibles, es preveu pintar diferents parets dels voltants dels instituts, bé com les parets del mateix institut, per dins i per fora.

Fotografies del projecte:

<https://www.flickr.com/photos/110132945@N04/sets/72157650606502937/>

Projecte: TRANSVERSAL. ART URBÀ SANT MARTÍ

Exposició. Xerrada. Workshops

Del 22 d'octubre al 5 de novembre de 2015

Escola BAU de Barcelona

Transversal: Art Urbà Sant Martí ha volgut ser un laboratori de proves per a l'art urbà com una forma d'expressió cultural que requereix de normalització a l'espai públic, que constitueix el seu hàbitat principal.

La jornada de presentació inclou un workshop formatiu destinat prioritàriament a tècnics de l'ajuntament de Barcelona, presentacions de projectes desenvolupats per les entitats col·laboradores i ponències a càrrec d'experts locals i internacionals.

